Єднаймося в Просвіті!

ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА

28 (443)
11 липня 2013 р.

Ридаю,
Молю ридаючи, пошли,
Подай душі убогій силу,
Щоб огненно заговорила,
Щоб слово пламенем взялось,
Щоб людям серце розтопило.
І на Украйні понеслось,
І на Україні святилось
Те слово, Божеє кадило,
Кадило істини. Амінь.
Тарас ШЕВЧЕНКО

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ "Ідея Банк" МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

КОЛОНКА РЕДАКТОРА

Журнал «Український тиждень» (№ 23 (291), 2013) опублікував цілу добірку матеріалів, у яких ідеться про те, що тривала цілеспрямована війна проти української мови є промовистим підтвердженням її ключової ролі для національної ідентичності та перспектив розвитку України як держави. Лідери нинішньої опозиції мають це усвідомити й нарешті запропонувати дієву і чітку програму перетворення української на повнофункціональну державну мову. Думки, висловлені в цьому спеціальному розслідуванні, ми оприлюднимо в наступних числах «Галицької Просвіти». А в сьогоднішньому подаємо матеріал про те, як пильно стоять на сторожі рідного слова французи.

НА СТОРОЖІ РІДНОГО СЛОВА

Збиті з пантелику, приречені маловтішними обставинами, дезорієнтовані й украй розгублені нинішні українці все рідше зважуються порівнювати свою Вітчизну з блискучою, на їхню думку, Францією. Так, комплекс неповноцінності нашим ворогам вдалося найбільше у нас вгніздити саме за цей період історії, який окреслюється роками де-юре незалежної України. Втім, не забуваймо і цілком слушних слів нашого краянина і всеукраїнського значення поета і діяча Олеся Бабія про те, що

Найбільший ворог ваш – між вами,
По цей бік ваших берегів.

А порівнювати Україну з Францією все одно можна і треба. На це є багато причин. Звичайно, Франція практично ніколи не втрачала своєї державності, французи, кажуть, завжди були й залишаються страшенними егоїстами (невже ліпше бути самоїдами?). Але саме Франція чи не єдина з усіх європейських країн твердо стала на захист усієї Європи перед могутньою лавиною американізації Старого Світу. І стала, виходячи із засад збереження власної автентичності. Могли б, можливо, робити це й німці, але вони мають комплекс великої провини перед світовою цивілізацією за зроджений у своїх надрах людиноненависницький нацистський (гітлерівський) режим і розв'язану ним Другу світову (до речі, Росія такого комплексу за ще страшніші вчинки породженого в її надрах більшовицького режиму не має і мати не збирається).

Так чи інак, але, на відміну від України, Франція – справді велика європейська країна без будь-яких комплексів. Країна, яка понад усе оберігає свою автентичність і, як це не дивно, ухвалює навіть – в умовах, здавалося б, цілком безпечних – закон про захист... французької мови. Майже як в Україні. Тільки ж в Україні подібні закони спрямовані проти української мови. А споконвіків незалежні й суверенні «великодержавні» французи такі ж закони видають цілком конкретними і чітко їх дотримуються, бо на порушення цих законів тут же реаґує механізм відповідних каральних санкцій. Скажемо так, французький парламентар за вжите англійське слово-термін, відповідник якого є у французькій мові, має заплатити чималенький штраф у тисячі євро. А про виступ німецькою, мовою окупанта, взагалі не йдеться. А у нас?..

Тож чи не час нам облишити пустопорожні балачки про всякі там права особи (про них, як правило, кричать ті, хто воліє не згадувати про потоптані права цілих націй) і придивитися, що ж то робиться у цілком благополучній Франції, якій уже що, а лінґвоцид, як нам, не загрожує? В кожному разі для багатьох із нас (в т. ч. або й насамперед – для депутатів ВР) це було б дуже повчально.

Так нам здається. Тому й друкуємо (з невеликим скороченням) статтю з марсельської газети «Юніверсіте».

(Чит. 3 стор.)

«ПРОСВІТА»: ЗВІТИ І ВИБОРИ

ДОРОГОЮ БУДІВНИЦТВА УКРАЇНСЬКОЇ УКРАЇНИ

У виставковій залі літературно-меморіального музею Івана Франка у Криворівні відбулася звітно-виборна конференція Верховинського районного об'єднання товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка.

У період боротьби за проголошення і становлення незалежної Української держави районна просвітянська організація називалася Товариство української мови імені Тараса Шевченка «Гомін Карпат». Це, по суті, була перша суспільно-політична організація на Верховинщині, що разом із прикарпатською та всеукраїнською «Просвітою» стала до змагу за створення Самостійної Соборної Української Держави, яка, виходячи зі смертельної небезпеки, яка нависла була над Україною в зв'язку з державним переворотом в СССР 19 серпня 1991 року, проголошена Верховною Радою України у вікопомну днину – 24 серпня 1991 року.

Метою діяльності товариства «Просвіта» є утвердження української національної ідеї, утвердження державної української мови, розвиток національної культури, відродження історичної пам'яті, формування національної свідомості та піднесення духовності й добробуту українського народу.

На звітно-виборній конференції зі звітом про роботу Верховинського районного об'єднання за період 2011–2013 років виступив його голова Василь Зеленчук, який, прозвітувавши, склав свої повноваження.

Після обговорення просвітянських проблем і дискусії головою Верховинської районної організації товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка делеґати одноголосно обрали давнього просвітянина, заступника керуючого справами Верховинської районної ради Василя Нагірняка, який стояв біля витоків утворення цієї громадської організації на Гуцульщині, очолював її упродовж 15 років. Сьогодні, на етапі відродження просвітянського руху в Україні, горяни довірили Василеві Нагірняку знову стати біля керма районної культурно-просвітницької організації й повести Верховинську «Просвіту» далі. Повести дорогою національного відродження, дорогою утвердження державності, утвердження української національної ідеї, державної української мови, дорогою будівництва української України.

Інтерв'ю з Василем Нагірняком читайте в наступних числах часопису.

За повідомленням прес-служби Верховинського РО «Просвіта»

НОВИНИ УКРАЇНИ І КРАЮ

Ліфти – небезпечні

У більшості будинків Івано-Франківська працюють небезпечні ліфти, 80 відсотків підйомників вичерпали нормативний термін служби, що становить 25 років із дати виготовлення. Про це повідомив начальник відділу експертно-технічного центру Микола Пірук. На разі ремонту найбільше потребують ліфти в мікрорайонах «Пасічна» та «Позитрон».

Дерева падали на дахи й машини

Сильні вітри, які несподівано розгулялися над Прикарпаттям у п'ятницю минулого тижня, наробили чимало шкоди. В Івано-Франківську повалене буревієм дерево впало на автомобіль «Фольксваґен». У Калуському районі воно звалилося на дах Народного дому села Добровляни. У селищі Брошнів-Осада Рожнятівського району стовбур перекрив дорогу. А в Івано-Франківську така ж ситуація виникла на вулицях Валовій та Незалежності.

Екс-президенти закликали до порозуміння

Напередодні 70-ої річниці трагедії на Волині Президент України (1994–2005) Леонід Кучма та президент Польщі (1995–2005) Александр Квасьнєвський звернулися до громадян двох країн із проханням зробити все, щоб пам'ять жертв минулих конфліктів не стала приводом для погіршення відносин між двома народами. «Ми звертаємося до політиків і всієї громадськості у Польщі та Україні з закликом пам'ятати й берегти великий дух нашого примирення і згоди, який є національною, духовною і життєвою запорукою свободи й незалежності обох народів, ідеться у спільній заяві.

Українці – найбідніші

Україна посіла 136-ий рядок у рейтинґу Світового банку, в якому згруповані країни за рівнем валового доходу на душу населення. За його даними, в нашій країні на людину припадає 3,5 тис. доларів ВВП, що істотно менше, ніж у Росії (72-ге місце, 12,7 тис. дол.) або Казахстані (89-те місце, 9,7 тис. дол.). Найбагатшими виявилися Монако, Ліхтенштейн, Бермудські острови, Норвеґія та Швейцарія. У нижній частині рейтинґу традиційно перебувають африканські країни.

Новий міністр

Президент В. Янукович призначив Олену Лукаш міністром юстиції, звільнивши з цієї посади Олександра Лавриновича. Іншими указами Президент звільнив О. Лукаш із посади міністра Кабінету Міністрів і призначив на посаду першого заступника міністра Кабінету Міністрів Владислава Забарського. В цей же час Олександра Лавриновича обрали головою Вищої ради юстиції. Словом, перед президентськими виборами 2015 року він розставляє на ключові посади вірних людей.

До зими відремонтують

Івано-Франківський академічний обласний український музично-драматичний театр ім. І. Франка відремонтують за 10 млн. грн. до 1 грудня ц. р. Про це повідомив начальник головного управління реґіонального розвитку та будівництва Івано-Франківської облдержадміністрації Петро Гречанюк. «Кошторисна вартість робіт – 14 млн. грн. Утім, підрядник ґарантував нам, що за 10 млн. грн. будуть виконані всі роботи, передбачені в кошторисній документації», – зазначив він. За словами П. Гречанюка, уже зробили ремонт малої та великої зали. Тепер взялися за відновлення опалювальної системи та ліфта.

Чорнобильцям – квартири

Івано-Франківській області виділили 1,7 млн. грн. для забезпечення житлом громадян, які потерпіли внаслідок чорнобильської катастрофи, повідомляють у департаменті соціальної політики облдержадміністрації. За словами начальника управління соціального захисту населення облдержадміністрації Людмили Непийводи, розглянуті матеріали, надані міськими радами, щодо потреб поліпшення житлових умов таких громадян. Обласна комісія рекомендувала виконкому Івано-Франківської міської ради відвідати сім'ї чорнобильців, які перебувають на квартирному обліку.

Будемо економити

Тепловикам Прикарпаття рекомендують зменшити споживання блакитного палива на 50 відсотків до 2015 року. Економію природного газу спробують досягти двома способами: за рахунок реалізації проектів, спрямованих на зменшення витрат газу під час транспортування, а також завдяки застосуванню альтернативних енерґоносіїв.

ФАКТ

«ТУШКА» Є «ТУШКА»

«Тушка» з фракції «Батьківщина» підписався разом із реґіоналами й комуністами під зверненням до депутатів сейму Республіки Польща і маршалка Єви Копач визнати волинську трагедію геноцидом польського народу.

Купчак із реґіоналами й комуністами звинуватив УПА в геноциді поляків. Зрозуміло, йдеться про дискредитацію ОУН–УПА як єдиної політико-ідеологічної і мілітарної української сили, яка боролася за вільну Українську державу.

У позаминулому числі ми друкували осуд «тушки» В. Купчака колишніми політв'язнями і репресованими. А нині подаємо думку про нього нардепа IV–V скликання Євгена Гірника: «В. Купчак підписався проти ОУН–УПА. Прогнутись перед будь-ким у боротьбі з українським народом – це роль і доля «п'ятої колони», так званих малоросів... Його виборці не уявляли, що лише через півроку після обрання він звинуватить УПА в геноциді поляків... Йому не місце на Прикарпатті й у Верховній Раді».

А голова фракції ВО «Свобода» в обласній раді Василь Попович переконаний: «В. Купчак підтвердив, що є «тушкою», політичним запроданцем, покликаним прислуговувати режимові Януковича. Ба більше, дії Купчака спрямовані проти українського трактування історії...»

Вл інф.

ПРЯМА МОВА

ВИПУСТІТЬ ЮЛІЮ ТИМОШЕНКО НА ЛІКУВАННЯ! БЕЗ ЯКИХ-НЕБУДЬ ВИБАЧЕНЬ, ВИЗНАННЯ ПОМИЛОК І т. ін. ЦЕ Ж ТАК ПРОСТО І ГУМАННО... СПОДІВАЮСЯ, УКРАЇНСЬКІ ПОЛІТИКИ НЕ ПРОМОРГАЮТЬ СВОГО ШАНСУ НА ВІЛЬНЮСЬКОМУ САМІТІ.

Вітаутас ЛАНДСБЕРГІС, депутат Європаралменту від Литви, колишній голова Сейму Литовської Республіки і народний депутат СССР

ШАНОВНІ КРАЯНИ! ДОРОГІ ПРОСВІТЯНИ!

Триває передплата на газету «ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА».

Передплатний індекс – 91083.

ВАРТІСТЬ ПЕРЕДПЛАТИ (без оплати оформлення):
на місяць – 5,93 грн., на півроку – 22,83 грн., на рік – 44,46 грн.

УРЯДОВІ НОВАЦІЇ

ЗНОВУ ВЕКСЕЛІ

Проголосований більшістю урядовий законопроект дозволяє розраховуватись із бюджетними боргами не грошима, а векселями. Фахівці стверджують, що це – повернення назад у 90-ті! Пригадуєте векселі, ваучери та купу інших «цінних» паперів, за якими ніхто нічого так і не отримав? Ось і тепер бюджетну заборгованість, що виникла на 1 січня цього року, будуть реструктуризувати через фінансові казначейські векселі. Таким чином влада визнала – грошей у бюджеті нема і не буде.

Векселями планують розраховуватись із підприємствами, яким держава не має чим повертати ПДВ. Відповідно до новоспеченого закону, термін обігу казначейських векселів – до п'яти років, а їхня дохідність – 5 відсотків. Не виключено, що з часом їх почнуть видавати не лише підприємствам, а й громадянам, аби частково покрити борги із зарплати. Зрештою, допускають, що держава взагалі відмовиться погашати ці векселі.

АГІЙ!

НОВА «ТУШКА»

Фракція «Батьківщина» виключила зі своїх рядів голову хмельницького обласного осередку партії Василя Кравчука (50-ий номер у виборчому списку партії). Зробила це прямо у сесійній залі. Як сказано на партійному сайті – «за порушення присяги і зраду перед Господом Богом та українським народом». Це вже дев'ята «тушка». Щоправда, його виключили, але він давно голосував за сумнівні закони провладної більшості, зокрема, за поданий Урядом «вексельний» законопроект. Цей документ передбачає реструктуризацію бюджетної заборгованості шляхом видачі фінансових казначейських векселів. В опозиції вважають його «антинародним».

УКРАЇНА І ДІАСПОРА

У Сіднеї з великим успіхом пройшов Здвиг українців Австралії. Він був ювілейним, бо українці відзначали 65-ліття свого побуту в цій країні. У святі взяла участь і делеґація Прикарпаття, очолювана головою облдержадміністрації Михайлом Вишиванюком.

ЗДВИГ УКРАЇНЦІВ АВСТРАЛІЇ

Вранці на сіднейському летовищі голова організаційного комітету Дарка Сенько з чоловіком Василем вітали гостей з України, які брали участь у Здвизі. Склад делеґації з Івано-Франківська: ансамбль «Гуцулочки Карпат» – Олександра Качмар, Наталія Шотурма, Уляна Мошура, співак Микола Гуменюк, заслужений артист України, кінорежисер Олесь Янчук, начальник управління культури, національностей та релігій облдержадміністрації Володимир Федорак. Делеґацію очолював голова М. Вишиванюк.

Відкриття здвигу відбулося увечері в приміщенні Українського дому молоді. Голова СУОА (Союзу українських організацій Австралії) Стефан Романів привітав присутніх, зокрема гостей з України, Канади, Австралії, голову комітету Дарку Сенько й членів комітету. Він пояснив суть таких здвигів, а саме: можливість українцям із різних кутків Австралії та з-поза неї з'їхатися, зустрітися, себе на дусі піднести. Це також показує, що ми – єдині, що український народ не обмежений географічними територіями, але духовно об'єднаний.

Христина Спирдз і Андрій Рибак привітали пана Михайла Вишиванюка і паню Орисю Трач із Канади хлібом-сіллю. Пан Вишиванюк віддав честь прийняття хліба на гарній вишивці пані Орисі. Він у своєму слові привітав українців Австралії з ювілеєм. Сказав, що делеґація мала змогу побачити надбання української спільноти в Сіднеї і він дуже вражений тим. Висловив вдячність і пошану піонерам нашого церковно-суспільного громадського життя, радів з приводу того, як багато молоді в залі. Побажав нам сили й снаги продовжувати працю на користь України, яка, хоч далека, але близька в наших серцях… Насамкінець подарував велику писанку і збірник українських пісень. Головний спонсор здвигу – голова дирекції фундації «Карпати» Володимир Войтович та секретар Ярослав Дума наголосили, що фундація «Карпати» – кредитна спілка «Карпати» – надавала допомогу своїм членам і загально для української громади на терені Австралії на суму 100 тисяч доларів. Дотації отримали СУОА, Українська братська школа ім. Св. Андрія, «Пласт», СУМ, Українська Католицька і Православна (УАПЦ) Церкви, різні культурні й мистецькі одиниці. І ця традиція буде продовжена.

Мельнбурзький танцювальний ансамбль «Верховина»

До речі, цього дня вранці на пошті в Лідкомбі він погасив спеціально випущену Товариством колекціонерів з осідком в Аделаїді марку в 65-ліття поселення українців в Австралії і пропам'ятний конверт, який подарував голові СУОА і Юстинові Сенькові, якому окремо подякував за те, що зробив дизайн відображень на марці та конверті.

Був конкурс короткометражних фільмів молоді. А кінорежисер Олесь Янчук представив фільм про поставлення у грудні 2011 року 30-метрової різдвяної ялинки на площі Св. Петра у Ватикані й авдієнції папи Бенедикта XVI в палаті Св. Климента великої групи урядових представників і паломників з України… Ще один короткий фільм «Маленькі бойки», зроблений Олесем Янчуком із Михайлом Вишиванюком, показали наступного дня.

Тут, на Здвигові в Лідкомбі, українці творили свою місцеву Україну – ходили й слухали, як люди вітаються українською мовою і розпитують одне одного про справи, домовляються зустрітися в церкві чи в Сіднейській ратуші в місті. Дай Боже, щоби це продовжувалося ще довгими роками.

За поданням
Марічки ГАЛАБУРДИ-ЧИГРИН

ЖИТТЯ ЦЕРКВИ

ПОМІСНИЙ СОБОР УПЦ КП

27–29 червня відбувся Помісний собор Української Православної Церкви Київського патріархату. Згідно зі Статутом Церкви, Помісні собори скликаються щоп'ять років. Помісними вони називаються тому, що в них беруть участь представники всіх рівнів Церкви: предстоятель-патріарх, усі єпископи, архієпископи і митрополити (ієрархія); делеґати від священиків, мирян, монастирів, духовних навчальних закладів, так звана «повнота Церкви». У період між Помісними соборами Церквою управляють предстоятель-патріарх разом зі Священним синодом та Архієрейським собором.

Собор 27–29 червня підбив підсумки стану духовного окормлення у православній вірі українського народу, ширення впливу Церкви у справі морального оздоровлення суспільства, глибинного усвідомлення кожним християнином (а їх в УПЦ КП близько 15 мільйонів душ) спасенної місії Церкви – в житті земному і житті вічному.

Предстоятель Церкви владика Патріарх говорив про збільшення кількості вірних, побудові за п'ять років майже 300 нових храмів Київського Патріархату, відкритті третьої Православної богословської академії (в Луцьку; інші вже давно діють у Києві та Львові) й духовної семінарії у Дніпропетровську, виданні сотень книг українською мовою богословського та історико-церковного змісту, підготовці освічених працівників на ниві Божій, захисті маґістерських, кандидатських і докторських дисертацій із богослов'я й історії Церкви.

Зі співдоповіддю «Значення Хрещення Київської Русі для українського народу» виступив перший член Священного синоду, митрополит Львівський і Сокальський Димитрій, який повідав багато нових фактів та аспектів хрещення наших предків-українців 988 року і програму святкувань 1025-річчя цієї колосальної, повік незабутньої події в історії України і всієї Східної Європи. Собор вніс деякі зміни й доповнення до Статуту УПЦ КП, зокрема про впровадження посади патріаршого намісника та процедури й порядку виборів Патріархів у Церкві в майбутньому. У час роботи Собору панували справді демократичні, товариські, християнські засади цього поважного церковного зібрання.

Дмитро СТЕПОВИК,
делеґат Собору

МІСЦЕБЛЮСТИТЕЛЬ ПРЕСТОЛУ

В УПЦ КП обрали намісника Патріарха, який у випадку смерті чинного глави УПЦ КП Філарета (у січні йому виповнилося 84 роки) стане місцеблюстителем патріаршого престолу.

Правою рукою Патріарха став 34-річний митрополит Переяслав-Хмельницький і Білоцерківський Єпіфаній. Народився на Одещині, дитинство і шкільні роки провів на Буковині. Навчався на філософському факультеті Афінського університету. Був намісником Свято-Михайлівського Видубицького чоловічого монастиря у Києві, керуючим справами Київської патріархії, ректором Київської православної богословської академії. Є постійним членом Священного синоду УПЦ КП.

Подейкують, що митрополит Єпіфаній, по суті, став наступником Патріарха Філарета. Щоправда, у разі кончини глави Церкви в обов'язки намісника входить зібрати Помісний собор, під час якого на альтернативній основі (за участю щонайменше трьох кандидатів) відбудеться обрання наступного Патріарха.

ПАМ'ЯТЬ

ТЕ, ЩО ЗМУШУЄ ДУШУ БОЛІТЬ

Серце болить, а розказувати треба –
Нехай бачать сини і внуки…
Тарас Шевченко

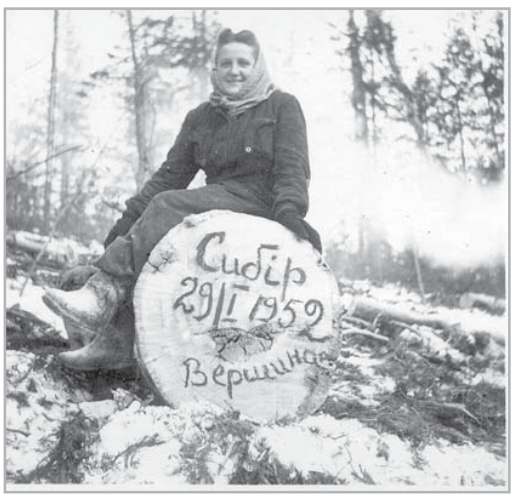
Історія – це людська пам'ять. Вона нічого не забуває. Ні доброго, ні поганого, все в неї на обліку, все передається з віку у вік.

83-річна пані Стефа низько опускає голову, намагається непомітно витерти очі хусткою, але зробити це їй ніяк не вдається. Сльози скапують поміж пальців, кроплять лице. Своєму внукові Сашкові, що подорослішав, хоче розповісти про своє життя. Хай знає…

До того ж, він сам зацікавився і ініціював нашу зустріч із бабусею, Стефанією Іванівною Дорощук, щоб вона оповіла про себе, хай знають й інші. Її життя – маленький шматочок з історії і долі рідної України, як і тисяч, мільйонів людей, котрих за те, що любили свою землю і все українське, засилали по Сибірах, по широких «необ'ятних окраїнах вєлікого і могучого».

В один із літніх вечорів 1950-го вони всією сім'єю вечеряли. В хату ввірвалися кілька невідомих людей і сказали: «Звільніть нам одну кімнату – ми будемо відпочивати». У родині відразу запідозрили, що щось не те. Коли вийшла на вулицю, один із них вийшов за мною. А вранці прийшли інші й сказали негайно зібратися: «Їдете в Сибір!» Поспіхом, що було під руками, взяли з собою, в горлі пересохло, тож хотіла напитися води, неподалік стояло відро з водою, але один із них сказав: «Не тронь!» В цей час тут дуже активно діяла патріотично налаштована молодь. Всіляко старалась нашкодити ворогові. Але й було немало сексотів, які їй допомагали. По кілька разів на день шукали в печі, на стриху, у пивниці…

Посадили нас із мамою і сестрою на машину й повезли з с-ща Жулевно Жидачівського району Львівської області. Коли приїхали, три тижні їх брали на допити, вимагали зізнань про сусіда – вуйка Івана, який був у партизанці, про Бандеру, про сестру Марійку, але я відповідала, що нічого не знаю, питайте мене за моїх ровесників.

В кінці літа нас повантажили у вагони-«телятники» й сказали, що будемо відпочивати три дні. Насправді нас везли два тижні голодними. Коли падав дощ, то в каструльку набирали води й так рятувалися. Коли прибули в Совєтський район Красноярського краю, то сказали нам будувати дорогу. Рубали вручну ліс, на санках його звозили й скидали в річку і сплавляли, а морози сягали поза 45°С. Тут нас не охороняли, бо звідти вже не було куди тікати. Працювали без вихідних і не знали ні що то за день, ні що за число. Жили в бараках: п'ятеро сімей українців і четверо литовців.

Їли бурячанку, різну траву, коли розбивався якийсь ящик, то було за щастя знайти гнилу рибу. На наші свята ми запрошували литовців до себе, а на їхні – йшли до них. Коли ми тихо співали наш гімн, то вони підводилися разом із нами. То були дуже дружні люди, жартували й просили нас заспівати своїх пісень. Ось одна з них:

…А як москаль їде у село,
Всі дівчата знають:
Навіть кури і качки
Криївок шукають.

Приспів:
Раз, два, три, чотири
Лізе до комори
Розбиває старі скрині
Шукає Бандьори.

А як прийде на село:
«Дай, хазяйка, кушать».
Їдять курку з молоком
Мало ся не вдушать.

Приспів:
А як їдуть із села –
Обрабують, біжать до району
Кожен несе торбу хліба,
Літру самогону.

Приспів:
А Бандера не дурний
В скриню ся ховати,
Щоб такому шміракові
Себе в руки дати.

Приспів:

У 1952 році, розповідає пані Стефа, я вийшла заміж, народилися діти: Наталя, Ліда й Люба. Але в дитячий садок не хотіла їх віддавати, щоб дітей не дразнили й не називали бандерівцями. Допомагав чоловік Олекса, якого сюди вивезли скоріше – у 14 років. Пізніше нам дали паспорти, але додому не мали права повертатися, аж вернулася 1962-го. Купили всією родиною (кілька сімей) хату, хоч колись ми мали свій добротний будинок, який залишили. Я пішла на роботу, але не хотіли прописувати, тільки згодом з великими потугами і ходінням по начальству вдалося це зробити. Тепер доживаю віку й хочу, щоб усі знали й чули про ті страшні дні, які довелося мені пережити з мільйонами невинних людей, і навіть ті, які дуже хочуть затягти нас у совєцький рай різними методами.

…Скільки б років не відходило у вічність, але людська пам'ять буде берегти в своїх глибинах те, що змушує серце здригнутись від невимовного болю. Біда ніколи не забувається, а навчає бути пильними.

Розмовляла ***Михайлина БОДНАР***

ПРЕЗЕНТАЦІЇ

ЗАПИСАНО СЕРЦЕМ

У Народному домі «Просвіта» в свято Пресвятої Євхаристії та Різдво Івана Хрестителя відбулася презентація книги Василя Гука «Шлях до волі»

Про творчість автора, про книгу говорили голова ОО ВУТ «Просвіта» Степан Волковецький, голова обласної організації НСПУ Євген Баран, письменник Дмитро Юсип, доктор історичних наук Володимир Комар, голова Івано-Франківського міського об'єднання «Просвіти» професор Василь Бойко, голова сільської ради с. Іваниківка Богородчанського району Михайло Василик, вчителька с. Іваниківка Юлія Петраш, учениця Василя Гука Оксана Драганчук, голова Всеукраїнського Братства ОУН–УПА Богдан Борович та інші.

З привітаннями й піснями виступили народний артист України Михайло Кривень та заслужений журналіст України Богдан Кучер. Молитву співала композитор і студентка Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Марія Чабанна, а пісні молодості автора виконала Світлана Березовська. Вела урочистості Марія Солодчук.

Про книгу роздумує голова Долинського РМО «Просвіта» **Василь Олійник.**

Автор книги Василь Гук і ведуча свята Марія Солодчук

Василь Гук – уродженець села Церківна, належить до тих українців, котрі впродовж життя займають тверду національно-патріотичну позицію. У цьому переконуєшся, читаючи його книги «Церківна і Станківці» та «Святиня крізь століття».

Ці видання отримали схвальну оцінку літературних критиків, істориків, журналістів, читачів. І ось нова робота колишнього в'язня сумління, педагога – «Шлях до волі». Василь Юрійович, як кажуть, не вигадував сюжетів, а вирішив розповісти про себе, про тих, хто вмів розділити з ним хвилини радості, тривоги і надії. Аж не віриться, що цей простий, життєрадісний чоловік пройшов такими нелегкими життєвими дорогами. Сьогодні нашому знаному землякові вісімдесят чотири роки і він з висоти прожитих літ ніби простелює різнобарвний рушник своєї долі. Кожна сторінка – це незаперечна правда. В анотації читаємо: «...в книзі висвітлений життєвий і творчий шлях автора, який пережив польський, німецький і совіцький окупаційний режими, час, коли народжувались і формувались суспільні сили та ідеї; яку роль відіграли українські жінки у національно-визвольних змаганнях і перші кроки нашої незалежності».

За короткою біографією автора відкривається, як писав Іван Франко, безмежнє поле в сніжному завої: тут і розгорнуті нариси про окремі події, і короткі фраґменти про те, що довелося йому пережити. Зрештою, не тільки йому, але і його родині, сусідам, односельцям.

Василь Гук з юних літ був цікавим і допитливим хлопцем. Дуже хотілося знати йому історію свого роду. У цьому допоміг дід Степан, з яким малий Василько пас худобу. Виявилося, що Гукове коріння сягає сімнадцятого століття, коли Україна вела національно-визвольну боротьбу за незалежність з польськими й татарськими завойовниками. Тоді й з'явився у Церківні важкопоранений козацький сотник Петро Гук, якого вилікувала донька сільського ґазди Галя, і на знак вдячності він взяв її за дружину. Від цієї оповіді віє леґендою, але так допитливому хлопцеві розповів його дідусь.

Якщо говорити про Гуків більше, то Михайло Гук був у Церківні першим учителем, Юрій Гук (батько автора книги) – військовим комендантом Болехова за уряду ЗУНР 1918–1919 рр., Степан Гук – стрілець УПА, його брат.

Доля Василя Юрійовича – це доля людини, яка хотіла принести користь своєму народові, бути повноцінним громадянином суспільства, не стояти осторонь праці й боротьби. Він з великою жадобою і наполегливістю навчається мистецької справи у видатного художника і скульптора Михайла Черешньовського, який у роки Другої світової війни жив і працював у Болехові, та у його дружини, відомої художниці, майстра випалювання Оксани Грицей, він навіть мав честь бути на прийомі у Митрополита Андрея Шептицького, бо хотів навчатися (за німців) у Львівській гімназії, а грошей на це не було. Отець Зіновій Калинюк, бачачи в ньому обдарованого підлітка, скерував його до глави УГКЦ. І «митрополит поклав руки на мою голову й поблагословив мене на подальше навчання за його кошти». Але війна стала на заваді здійснення його мрії вивчитися на священика, і він повернувся в село, а там, щоб не потрапити на каторжні роботи в Німеччину, йде вчитися на коваля у той же Болехів. Десь тоді, у суворі воєнні роки, він стає членом підпільної молодіжної організації ОУН, виконує перші відповідальні завдання проводу.

Читаючи сторінку за сторінкою досить таки об'ємної книги, бачиш її автора та близьких йому людей у найскладніших ситуаціях, ніби сам стаєш свідком того, що випало їм пережити. І «Сила молитви», і «Батькова наука», і «Незабутня кузня», і «Перша совітська окупація», і «Дякую вам, вчителю. Дочка повернулася додому з тюрми», і «Побудували пам'ятник Тарасові Шевченкові в селі», і «Друге випробування», і багато інших більших або менших розповідей написані жвавою й доступною мовою, на основі тих подій, які Гук пережив, які знав достеменно. Дуже тепло оповідає він про свою родину – дружину Марію, сина Володимира, дочку Лесю, невістку Надію, зятя Антона й онуків. Так щиро і тепло може розповідати лише людина, яка любить життя, бажає добра і щастя тим, хто поруч.

За оте добро і щастя Василь Гук відбував покарання, але жодного разу не покаявся в тому, що не мав рації. Його шлях до волі бере початок із глибинних джерел української історії, яку він збагатив і своїм життєвим подвигом. Свого часу літературний критик Євген Баран, прочитавши книгу Василя Гука «Святиня крізь століття», сказав, що така книга не дає занепасти нашій історичній пам'яті, книга, яка будить наше сумління, національну свідомість, книга, яка говорить, що будь-яка справа на користь України ніколи не пропаде, якщо знаходиться людина, яка вміє про це написати. Василь Гук, як засвідчує книга, про яку йдеться, і є такою людиною. Тому має рацію і письменник Дмитро Юсип, якщо говорить: «Такі книжки є вагомою цеглиною у підмурівок нашого духовного храму».

Додамо, що Василь Гук не є професійним літератором, але його вміння збирати й опрацьовувати матеріал, давати йому власну форму і зміст засвідчують, що він взявся за справу не з принуки, а відчуваючи нагальну потребу висловити те, що закарбоване серцем. А йому хочеться сказати багато. Його болять проблеми сьогочасного життя, йому дороге майбутнє України, адже вона, Україна, – держава його дітей та онуків. І часто при зустрічі Василь Юрійович говорить: «Я мушу про це написати, мушу, бо то є покликання мого многотрудного життя». А коли життя і слово на вістрі пера, то задумане обов'язково збудеться. «Шлях до волі» – переконливий тому приклад.

СВІТОВИЙ ДОСВІД

ФРАНЦУЗИ НА СТОРОЖІ РІДНОЇ МОВИ

Французи не можуть і не повинні бути байдужими до своєї мови, позаяк вона – частина їх самих. Державна влада Франції вважає своїм завданням захищати французьку мову всіма можливими засобами.

В наш час Франція, як і багато інших країн, опинилася під могутнім натиском англійської мови через незліченну кількість товарів із «нефранцузькими» етикетками, через американські фірми, англомовні відео-, аудіозаписи та іншу «культурну продукцію».

Закон про мову 1975 року став результатом розуміння необхідності захищати французьку мову, через те, що світ, і, зокрема, Францію, охопили зміни насамперед економічного характеру. Ще в 60-ті роки північноамериканський економічний і культурний вплив був не настільки помітним – відчутним був вплив престижу генерала де Ґоля, магії його слова (чи не останній спалах згасаючої слави Франції). Але вже в 1972 р. Вищий комітет з питань французької мови висловив намір ухвалити Закон про французьку мову. Ось що сказав з цього приводу прем'єр-міністр: «Законодавча влада пропонує французьким споживачам у найширшому розумінні цього слова (споживачам продукції, цінностей і послуг, всім, хто користується державними документами та інформацією) захист від неправильного їх розуміння, що є результатом використання або текстів, складених тільки іноземною мовою, або французьких текстів, які містять в собі іноземні терміни і вислови». **В підсумку закон 1975 року зробив обов'язковою французьку мову в текстах і написах і заборонив застосування іноземних висловів у тих випадках, коли існують відповідні французькі терміни, в таких сферах: пропозиція і продаж цінностей та послуг, інформація і презентація програм теле- і радіопередач, контракти про працю, інформація про наявність і користування місцями, цінностями й послугами, укладання контрактів з колективними і державними установами. Циркуляр від 14 березня 1997 р. уточнив вимоги цього закону, зокрема, визначив винятки з нього, до яких належали: 1) деякі іноземні терміни, які ввійшли до вжитку і стали загальноприйнятими, за умови, що вони не мають французького аналога; 2) назви типових продуктів і патентованих засобів з іноземними назвами, вже відомими широкій публіці; 3) іноземні назви продукції, яка користується покровительством Франції; 4) фабричні й торгові знаки.**

Закон 1975 року відмінений законом від 4 серпня 1994 р., що прийшов йому на заміну. Виникла потреба в новому, ефективнішому зведенні правил і вказівок.

Право на французьку мову включає в себе три складові: насамперед, це право громадянина у своїй власній країні висловлювати свої думки французькою мовою. Це, звичайно, не забороняє користування іншою мовою (здебільша – англійською) на наукових симпозіумах, нарадах і т. ін.

Трапляється, що на французькій території персонал ряду підприємств застосовує у спілкуванні з населенням тільки англійську мову. Прихильники цієї ненормальної ситуації розглядаються як провідники певної, явно небажаної, політики. Її висміяла публікація журналіста Етьямба «Чи ви розмовляєте по-франглійськи?».

Громадяни Франції всіх національностей мають право читати французькою мовою і у доступній для них формі інформацію для споживачів. Друкування даних про продукти харчування на етикетках по-французьки є обов'язковим.

В 1984 р. здійснена реорганізація адміністративних структур, компетентних у галузі французької мови.

Серед національних інституцій, спрямованих на міжнародну арену, треба назвати, передусім, Вищу раду франкофонних держав. Цю раду, засновану декретом від 12 березня 1994 р., очолює президент Республіки і вона складається з французьких та іноземних громадян. Вона зобов'язана «збирати дані й аналізувати досвід у галузі викладання, спілкування, користування термінами новітньої науки і техніки». Щороку Рада організовує доповідь про стан французької мови.

Дві великі структури зобов'язані проводити політику щодо французької мови всередині країни. Перша – це Вища рада з французької мови, обов'язком якої є вивчати «в загальному плані, який визначає президент Республіки і уряд», питання «вживання, удосконалення, збагачення й поширення французької мови у Франції й політики щодо іноземних мов». Друга організація – «Загальне представництво французької мови» – декретом від 2 червня 1989 р. зобов'язана розгортати й координувати дії адміністративних органів та організацій – державних і приватних, які сприяють широкому і правильному вживанню французької мови, зокрема в сферах викладання, спілкування, науки і техніки.

Загальне представництво французької мови з 1996 р. перейшло під контроль міністра культури, а Вища рада з французької мови й надалі підпорядкована прем'єр-міністрові.

Під час проведення конкурсів на заміщення адміністративної посади претенденти пишуть диктант, що дає змогу перевірити, як вони знають французьку граматику, зокрема орфографію.

Серед документів, виданих державною мовою, значну роль відіграє циркуляр прем'єр-міністра від 21 квітня 1994 р. щодо вживання французької мови державними службовцями. Циркуляр наголошує, що **«державні службовці мусять прийти до твердого переконання в тому, що французька мова є важливим елементом національного суверенітету й чинником соціальної єдності. Ніякі причини – вигода, користь, зручність – не можуть, отже, крім спеціальних обставин, бути перешкодою застосування французької мови чи обмежувати таке застосування. Якщо наша мова становить надбання нашого народу, яке передається від покоління до покоління, державні службовці, більше ніж будь-хто інший, мають забезпечувати умови для її ширення і правильного вживання».**

Мова є засобом спілкування між людьми. Але вона не є нейтральним інструментом. Вона – чинник національної єдності. У Франції користування французькою мовою тісно пов'язане зі становленням держави, нації. Нині французька стала об'єктом законодавства, яке стосується не тільки державних службовців, а й щоденного життя всіх громадян.

Жан Марі ПОНТЬЄ, *професор*
(За газетою «Новий час»)

ОТАКОЇ!

УКРАЇНСЬКА ПРАКТИКА

На Луганщині майже 90 відсотків сільського населення – україномовні, проте в самому Луганську все русифікується, до того ж, із порушенням норм мовного закону Ківалова–Колесниченка. Згідно з законодавством, реґіональна мова має функціонувати поряд із державною, проте у найсхіднішій області України на це не зважають: пріоритет надають російській, а державну українську поступово витісняють зі всіх сфер.

Про це у коментарі IA ZIK розповіла кандидат філологічних наук, доцент Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля, громадський діяч Ірина Магрицька.

Згідно з законом Ка-Ка, у Луганській області російській мові швиденько надали статус реґіональної. Лише кілька сільських районів Луганщини не визнали російську мову за офіційну на своїх теренах. Проте, як зазначає Ірина Магрицька, у будь-якій сфері майже всюди використовується російська.

«По суті, ми бачимо відхилення від закону Ківалова–Колесниченка, де зазначено, що реґіональна мова повинна функціонувати поряд із державною, а у нас російська використовується замість неї у всіх сферах. Наприклад, у Луганську навіть вивіска «Міліція» перетворилась тепер на «Милиция», ніби ніхто не розуміє української. Така ж ситуація в засобах масової інформації, судовій, освітній сферах – всюди вживається російська. Діти, які навчаються у селі в українських школах і приїжджають потім здобувати вищу освіту до обласного центру, змушені вчитися російською», – розповідає науковець.

Вона з жалем додає: «У нас немає громадянського суспільства і студенти не можуть виборювати свої права. А виходить, що дітей із сільської місцевості набагато менше у групах, ніж дітей із міста. Повсюди в усіх університетах викладач запитує, якою мовою викладати. Але оскільки дітей із сільських шкіл менше, зрозуміло, що російська мова на боці більшості».

За словами Ірини Магрицької, у Луганську мало таких, хто дійсно відстоює свої мовні права, адже це дуже складно й інколи призводить до вкрай неприємних казусів. «Наприклад, у Луганську є активіст Сергій Мельничук, який виборює українську мову в освітній сфері – в університеті, де він навчається. Також у судах він вимагає, щоб справу розглядали державною мовою. Вже дійшов до Європейського суду, щоб його мовні права були захищені в Україні.

Але щоб вибороти такі права, потрібно багато нервів собі зіпсувати. Сергій Мельничук вимагає, щоб йому викладали українською мовою. Як правило, викладачам це не подобається. Буває таке, що доходить і до конфліктів. У нього забирали диктофон, викладачі застосовували рукоприкладство. Мельничук ходив на телебачення, оскільки депутат Луганської облради від Партії реґіонів Арсен Клінчаєв побив його в кулуарах за мову», – говорить Магрицька.

Вона зазначила, що кілька років тому на Луганщину приїжджали львів'яни з ЛНУ ім. І. Франка на фольклорно-діалектологічну практику. За її словами, вони були шоковані й здивовані, бо звикли вважати, що на Луганщині немає української мови, і наголосили, що українська тут краще збереглася, ніж на Київщині.

«І що ж виходить? Люди україномовні живуть у селах, просто хочуть почитати газету рідною мовою, але її немає, бо вся обласна преса – російськомовна. Навіть до абсурду доходить. У Луганську є газета «Луганская правда». Я колись понесла їм допис на актуальну на той час тему про гральні автомати українською мовою. Але редакція відмовилася публікувати мій матеріал, оскільки за статутом видання вважається одномовним (російськомовним)», – повідомила філолог.

Ірина Магрицька додає: «Крім того, у Луганську віднедавна всі таблички з назвами вулиць написані російською, а внизу – транслітерація з тієї ж російської англійськими літерами. Українською мовою ви тут узагалі не побачите жодної назви вулиці. Але навіть згідно з законом про реґіональні мови, треба, щоб реґіональна мова поряд із державною була. А у нас української мови в місті взагалі нема, то яка ми тоді держава? Якщо навіть назви вулиць пишуть російською й англійською, то виходить, що Луганщина взагалі не є частиною України?».

ВИСТАВКИ

ПРОМІНЕЦЬ, ЩО ОСЯВАЄ ДУШУ

Виставкова зала обласної організації НСХУ наче храм, у якому зустрічають друзів. Картини Марії Корпанюк – лики святих, жінки і птахи, дивовижні квіти, прадавні птахи, виконані в неймовірно життєдайній колористиці й лініях, образах, по-літньому теплі й по-жіночому – життєво енергетичні. Та воно й не дивно, адже відома художниця і поетеса, уродженка Галича Марія Хрущ-Корпанюк народилася 2 липня, коли природа цвіте, дурманить ароматами цвіту і трав, ніжить сонцем і блакиттю неба, прохолодою ранкових рос і манить магією світла зірок коротких ночей.

Із дитинства захоплена красою та історією рідного краю не тільки малювала у школі стіннівки, але опановувала високе мистецтво, щоб стати студенткою Косівського технікуму народних художніх промислів, де захопилася художньою керамікою, графікою і одержала від учителів міцну професійну базу. Працювала в художньо-виробничому комбінаті, художній дитячій школі, зараз – старший викладач кафедри мистецьких дисциплін педагогічного інституту ПНУ імені Василя Стефаника.

Та не покидає праці з дітьми, закоханими в мистецтво й свого педагога і наставника. Саме Марія Миколаївна за сприяння батьків і благодійників щороку організовує виставки-презентації робіт своїх маленьких пташенят, випускає буклети, проводять аукціони, пленери. Ювілейній виставці у виставковій залі передували виставки дитячих робіт в музеях.

На відкриття виставки ювілярку прийшли привітати не тільки представники влади, але її вчителі, колеґи, студенти, громадськість, журналісти, діти, родина, і кожен висловив захоплення роботами майстрині, її громадською діяльністю, віршами і життєвим шляхом, на якому вона творить і сіє зерна доброго та вічного.

Заходьте до виставкової зали одержати задоволення від побаченого, черпнути натхнення і розділити радість творчого успіху з ювіляркою. Адже Марія Корпанюк у кожен ювілейний рік дарує нам казку. І, як добра фея, присутня в кожній картині, в кожному промінці, що торкається наших очей і серця.

Любов ЗОРІНА

ТВОРЧІ ЗУСТРІЧІ

ВІРШ, ЯК ДИТИНА МАТЕРІ...

У клубі для людей поважного віку «Золота осінь», засновником і незмінним керівником якого є колишній викладач фінансів «Галицької академії» Стефанія Семенишин, у рамках відзначення його десятиліття разом зі старшим науковим співробітником музею-меморіалу «Дем'янів Лаз» – Володимиром Бакалою відбулася творча зустріч із членом НСПУ, поетом і прозаїком, піснярем і журналістом, переможцем і дипломантом Всеукраїнських літературних конкурсів Ярославом Ткачівським і молодою Івано-Франківською поетесою Наталією Ткач.

Ведуча творчої зустрічі Стефанія Семенишин після привітання надала слово панові Ярославу, який як джентельмен відадресував першість у виступі молодій іванофранківчанці Наталії Ткач, поезії якої друкувалися у журналах «Дзвін», «Дніпро», «Перевал», «Золота пектораль».

У своєму молодому, як на мене, у плані творчості, віці про визнання й ствердження Наталії Ткач у царині поезії засвідчує перемога у Всеукраїнському конкурсі «Гранослов», який відбувся 2004 року у Києві, де вона стала лауреатом, а у 2005 році вийшла збірка її поезій «Скалка в сонці». У 2009 році Наталія Ткач стала лауреатом літературної премії імені Богдана Ігоря Антонича. И вона надалі – у творчому пошуці.

Як особистість Ярослав Ткачівський, якого можна назвати наставником багатьох молодих творчих особистостей Прикарпаття, в тому числі Наталії Ткач, привернув увагу простотою і невимушеністю у спілкуванні, назвавши себе просто – цілитель душ. Бо ж згадав і найновіше, поєднуючи цікаві моменти зі свого життя й доробку. А це – книга духовної поезії «Ковчег пливе», яка невдовзі побачить світ у видавництві «Нова Зоря», й двотомник поезії «Ранети з маминого саду», і збірка інтимної поезії «Чари Афродіти», видані 2012 року, і перша збірочка «Воскресіння».

Поезія – це незбагненний стан душі того, хто творить, який зворушує чиюсь душу, зазначив Ярослав Ткачівський. Тож він у 2012 році став лауреатом літературної премії імені Василя Стефаника у номінації «проза» за дві книжки новел й оповідань – «Неділя всепрощення» і «Пісня на порозі раю» та за повість «До моря їхали...», у 2011 році – лауреатом літературної премії імені Івана Франка у галузі «література» за поетичні книги «Сяєво сьомого неба», «Сльоза блаженства» та поетичні збірки «Дивоцвітом грають весни», «Хміль солов'їних ночей», «Срібне весілля» і «Лиш не згасне любов». А у 2010 році він отримав звання лауреата Всеукраїнського літературного конкурсу імені Миколи Лукаша у номінації «поезія», лауреатом літературної премії імені Тараса Мельничука став 2009 року за роман у віршах конкурсу літературного журналу «Дніпро» у номінації «інтимна лірика», а у 2011 році став дипломантом Всеукраїнського конкурсу громадянської лірики в номінації «Я люблю тебе, Україно».

Більше сотні віршів Ярослава поклали на музику відомі композитори й звучать у виконанні самодіяльних, професійних виконавців. Так, мало кому відомо, що пісня «Волошки», яка стала вже народною, має свого автора і ним є Ярослав Ткачівський. Як приємно був здивований пан Ярослав, коли, йдучи на поетичну зустріч у Чикаґо, почув цю пісню.

Члени клубу «Золота осінь» дякували поетові за вірші й просили прочитати ще й ще щось зі своєї поезії. «Кожен вірш у мене, по-своєму рідний і близький, як дитина у матері», – зазначив автор, відповідаючи на запитання золотоосінників щодо його улюблених творів і, покидаючи стіни привітної оселі цих літніх людей, окрилив у їхніх душах запал жаги до життя.

Володимир БАКАЛА,
старший науковий співробітник музею-меморіалу «Дем'янів Лаз»

ПОКЛИКАННЯ

ТАНЦІ – ЇЇ МРІЯ, МУЗИКА, ЖИТТЯ

Марина Хохрякова сьогодні працює керівником гуртка естрадно-спортивних танців Івано-Франківського центру дитячої та юнацької творчості. Саме сюди вчитись танцювати її привела мама, коли дівчинці було три роки.

Згадує Любов Василівна Харебіна, відмінник освіти, яка вже майже сорок років керує створеним нею дитячим колективом народного танцю «Радість», який уже тридцять років гідно тримає звання «зразкового»: «Маленьку дівчинку з густим кучерявим волоссям кольору міді з великими допитливими й розумними очима, тендітну, мов квіточка, до мене підвела мама після виступу на концерті в парку. Ми якраз ще і ще раз повторювали композицію «Курчатка», готувались до виступу «Бойківчанки». Я попросила зачекати завершення концерту. Мариночка стала збоку і впродовж виступу не зводили очей із виконавців, підтанцьовуючи їм. І як не просила мама сісти, вона й слухати не хотіла. Я зауважила її ритмічні рухи, що їх вона робила, в такому ще ранньому віці, адже набір у гуртки починався з п'яти років. Закінчився концерт, учасники складали костюми, метушня, дівчинка зникла з поля зору. Я полегшено зітхнула, бо відмовляти завжди важко. Але за хвилину підбігла Мариночка, взяла мене за руку, пригорнулась і, заглядаючи в очі, спитала: а мені можна разом з вами, я так хочу танцювати. Так Мариночка танцювала в мене сім років, була солісткою у всіх танцях, дисциплінована, пластична. А потім перейшла в «Медитацію», якою керує Емма Озимінська. Там найбільш розкрились її здібності як танцюристки, як організатора й хореографа. Я захоплена Мариною і радію її успіхами».

Марина Хохрякова, танцюючи в «Медитації», разом із колективом є переможцем численних Міжнародних, Всеукраїнських, обласних конкурсів. Виступи цього колективу є окрасою концертів композиції і постановки танців захоплюють глядача і високопрофесійне журі. Ще школяркою ЗОШ № 1 Марина у 2012 р. вразила киян композицією «Пісня скрипаля», яку виконував тоді молодий співак Віктор Грибик, а Марина – танцююча скрипка – зачарувала глядачів.

Для Марини танці – це її життя, мрія, музика і рух вперед. Закінчивши школу, вона надалі танцює і поєднує захоплення з навчанням у «Галицькій академії», займається з найменшими дітьми. Згодом їй запропонували посаду керівника гуртка. І її вихованці достойно виглядають на конкурсах, виконують складні композиції. Зараз під опікою Марини п'ятдесят вихованців, які при підтримці батьків разом зі своєю вчителькою підготували велику танцювальну програму «Крик землі», яку відзначило професійне журі й рекомендувало на конкурс у Німеччину.

Приємно зазначити, що Марина реалізує себе не тільки як танцівниця, але й як хореограф, педагог, а ще – як матуся, бо виховує своє рідне сонечко – синочка Данилка, який також має нахили до гімнастики, спортивних танців.

Успіхів тобі, Мариночко, і велика вдячність за ту любов, яку ти віддаєш дітям.

Любов ПАНЧІЙ

ЗДОРОВ'Я

ЧОМУ ТАК П'ЯНКО ПАХНУТЬ ЛИПИ?..

Пахне липа у рідним краю
Пахне солодко, п'янко, медово.
Біля липи тихенько стою
І вдихаю медвяність чудову!..
Юрій Балабан

Липень тому так і називається в Україні, що у цей місяць цвітуть липи. Однак у природі час її цвітіння зміщується.

Липа – відома довгожителька. Під небом може буяти протягом трьох-чотирьох століть, хоч трапляються дерева, що доживають до тисячі й більше років.

Тому й шукає комфорту – «селиться» подалі від води, по сусідству з іншими деревами. Звичні місця дислокації на Заході України – змішані ліси, сади, парки та міські бульвари.

Має густу крону, а її могутній стовбур може сягати 2–5 метрів завтовшки.

Тому, якщо задощило, а ви без парасольки, можете сховатися під липою. Не змокнете навіть у сильну зливу. Під липою ризик, що у вас потрапить блискавка, мінімальний. Зі 100 ударів блискавок по деревах – 54 припадає на дуб, 24 – на тополю, 10 – на ялину, 6 – на сосну, 3 – на бук і лише 2 – на липу.

Дикорослa липа зацвітає на 30-му році життя. Однак обидві тішать цвітом недовго – пік цвітіння триває 10–15 днів. На Прикарпатті відцвіла, а на Поділлі – буяє. У нашому обласному центрі до війни була вулиця Липова (тепер – Шевченка). В Берліні – теж. Центральна вулиця – Під липами. Наші краяни, як правило, дороги, церкви, цвинтарі обсаджували липами. А сьогодні, на жаль, тут їх не так багато.

Не уявляєте свого життя без липового гаю? У червні-липні триває період липових жнив. Устигніть зробити корисні запаси. Цвіт краще не обривати, а зрізати ножицями. Простежте, щоб не був пошкоджений шкідниками чи вкритий іржею. Найкраще збирати лікарську сировину у проміжний період, коли половина бутонів ще не встигла розкритися, у суху погоду, після того, як спаде роса. Сушити рекомендується у тіні на свіжому повітрі. Зберігати – у паперових пакетах або полотняних мішечках у добре провітрюваних приміщеннях. Щоб запастися 300 г сухого цвіту, доведеться назбирати кілограм свіжого. Тому без помічників не обійтися. Для невеликої сім'ї цього запасу має вистачити до наступного літа, хоч зібраний липовий цвіт не втрачає своїх цілющих властивостей протягом трьох років.

Хто з краян бодай раз у житті куштував липовий мед, кривитиметься і на цукор, і на варення.

Цей сорт, кажуть бджолярі, є одним із найкращих – з легкою гірчинкою, делікатним запахом, ніжної консистенції.

Кожна квітка дає близько 25 мл нектару. Ось чому довкола цього дерева рояться бджоли. У автора цих рядків був такий випадок: пізно ввечері йду під липами, а вони гудуть. Виходить, коли бджолу на липі застав вечір, то вона на ній ночує. А вдосвіта, зорієнтувавшись за сонцем, вертає до рідної домівки. З однієї липи маленькі трудівниці збирають до 30 кг цілющого меду.

«Липовий мед помічний при застудних захворюваннях, – пише Наталія Дружб'як. – Якщо додати його у чай (не гарячий) – посилить виділення поту. А з потом з організму виведуться всі токсини. Чай при грипі та бронхіті раджу запарювати не чорний чи зелений, а з липового цвіту (вода повинна бути прогрітою до 90°С. На літр води – 1–2 ст. л цвіту. Настоюйте 15–20 хвилин».

Липовий чай зніме запалення й активізує роботу нирок. Допоможе липовий чай і при розладах травлення, якщо їжа застоялася у шлунку, посилить виділення шлункового соку й полегшить відтік жовчі. Якщо ввечері приймативете ванну, вкиньте у воду жменьку сухого цвіту – ароматні випари подіють на нервову систему, як аптечна валеріана. Розболілося горло? Прополощіть його липовим відваром із додаванням соди (15 г на склянку). Якщо замучив кашель, біль голови, запаморочення, біль у животі, відвар слід вжити як чай (за годину-дві до сну).

Однак щодня пити липовий чай не рекомендується – він може неґативно вплинути на роботу серця. Збирайте чарівний цвіт липи, тільки не обдеріть її, як липку. Пийте цілющі липові чаї та дегустуйте липовий мед.

При оказії складайте вірші на її честь.

...Пахне липа у рідним краю,
Лист тремтить від бджолиного шуму.
Я під липою тихо стою
Невеселую думаю думу.
Будьте здорові!

Подав ***Михайло РУДКОВСЬКИЙ***

НЕЗАБУТНІ

ЖИВЕ У СВОЇХ ТВОРАХ

Майже 60 років прожив у Івано-Франківську Олександр Коровай, зображаючи на своїх полотнах мальовниче Прикарпаття, його людей. Тут творив обласну спілку художників, прикрашав будови своїми панно, навчав і виховував молодь. Та два роки тому його серце зупинилось, а нам залишилась пам'ять, картини, альбоми, спогади...

Народився художник 21 червня 1928 року в селі Городківці Крижопільського району Вінницької області, пережив голод, війну, здобув освіту в Київській художні середній школі ім. Т. Шевченка, а також – в Одеському художньому училищі. За роки навчання одержав глибокі знання і навики в живописі, рисунку, які йому дали прекрасні вчителі: майстер пензля В. Бондаренко, І. Титов, М. Жук, В. Костецький. Вже в Станіславі, куди приїхав за скеруванням 1952 року, познайомився з творчістю прикарпатських майстрів: М. Бринського, Я. Гординського, М. Радиша, Я. Лукавецького, М. Зорія, Д. Іванцева й заприятелював з М. Тимківим, М. Кіщуком, М. Семашкевич, Р. Сельським, М. Фіґолем.

Олександр Коровай та його картини (2011 рік)

У 1965 році митець із групою однодумців О. Заливахою, А. Горською, Г. Синицею створюють зразки монументального мистецтва на Донеччині. В своїй діяльності підтримує тісні зв'язки з Д. Нарбутом, С. Параджановим, бере участь у пленерах та виставках. Йому належить ініціатива й велика подвижницька робота зі створення художньої студії при спілці художників, а також художнього музею в СШ № 5, якому, за проханням О. Коровая, в 1969 році подарували більш як 150 картин відомих живописців України, майстрів прикладного мистецтва, графіків. На жаль, музей 1986 року був розформований, а картини передані до обласного художнього музею.

Олександр Коровай залишив нам чудові картини з краєвидами Полтавщини, Черкащини, Вінниччини, Городенківщини, Карпат, Києва, Львова, Івано-Франківська, а також особливу галерею портретів, серед яких відомі люди: Параска Харук, Алла Горська, Опанас Заливаха, Христина Фіцалович, Володимир Патик та багато інших. Полотна майстра написані не тільки олійними фарбами, але й пастеллю, олівцем, аквареллю. Всі вони промовисті, багаті на колористику, передають час і філософію життя. Більшість із них демонстрували на групових і персональних виставках різних рівнів. Багато робіт майстра залишились у приватних колекціях, музеях України, США, Канади, Румунії, Угорщини, увійшли до каталогів.

Олександр Коровай був нагороджений орденом «За заслуги» третього ступеня, відзнакою «За подвижництво в культурі Прикарпаття», президентською стипендією. Та найбільшим дарунком долі для нього були діти й онуки.

Олександр Коровай був утішений виходом у 2010 році альбому з репродукціями його робіт. Він є і дарунком для всіх шанувальників творчості пана Олександра. Пам'ятаймо про того, хто доклав чимало зусиль, щоб культура Прикарпаття розвивалась і про неї знав світ.

Зорина ФЕРНЕГА